

Az év fája 2012-ben a zselnicemeggy

Az év fája mozgalmat Magyarországon az Országos Erdészeti Egyesület 1996-ban indította útjára. Célja, hogy a hazai erdők kevésbé ismert fafajait mind a szakmai, mind a nagyközönség számára bemutassa, közelebb hozza. Az adott évben az erdészeti ismeretterjesztés, az erdei iskola programok, tanulmányi versenyek és a szakmai kutatások kiemelten foglalkoznak az év fájával.

A hazai erdők egyik legkorábban, már a lombfakadással egyidőben virágzó fafaját, a zselnicemeggyet (*Padus avium*) választotta 2012-ben az év fájának az Országos Erdészeti Egyesület. Az egész Európában elterjedt faj termését a kőkorszaki ember fogyasztotta, napjainkban az erdők élővilágának változatosságát növelő szerepe és esztétikai értéke jelentős. A zsűri által kiválasztott 12 döntős fára csaknem tízezren szavaztak.

Erősen illatos, 15-20 fehér virágból álló fűrtös virágzata a mészkerülő erdők patak- és folyómenti részeinek díszje. A magyar nyelv ismeri még májuszaként, büdöshársként, gyöngyvirágfaként vagy apró fekete terméseire utalva vadmeggyként és kutyacseresznyeként.

A zselnicemeggy hatalmas területen megtalálható, Eurázsia java részét felöleli. Európában a Skandináv-félsziget északi csücskéig is eljut, délen viszont az Ibériai-, Appennin- és Balkán-félszigeten ritkul. Nyugat-keleti irányban Nagy-Britanniától egészen az Amur-vidékig, Kamcsatkáig és Japán északi részéig nyúlik, érdekes módon Észak-Afrikában az Atlasz-hegységben is megjelenik, s itt éri el legmagasabb előfordulását 2200 m tengerszint feletti magasságon. Közeli rokonai Koreában és Észak-Amerikában élnek, ez utóbbiak közé tartozik a hazánkban idegenhonos fajként terjedő kései meggy (*Padus serotina*).

Fotó: Bartha Dénes

8-18 m magas fafaj, de kedvezőtlen termőhelyeken csak cserjeméretű marad. Feketésszürke kérge egyébként gyógyászati jelentőségű (Cortex Pruni Padi), amelynek hatóanyaga vizelethajtó, izzasztó hatású, s köszvény, reuma és szifilisz ellen is használták. Különösen a skandináv országokban kérgéből színanyagokat vontak ki, s különböző vegyi anyagok hozzáadásával szürke, narancssárga vagy sötétbarna gyapjufestékeket nyertek.

Borsó nagyságú, fényes fekete lédús termései keserűdesek, július végén érnek. Bár kevésbé élvezhetőek, régészeti bizonyítékaink vannak arra nézve, hogy a kő- és bronzkorban fogyasztották azokat. Ázsiai népek gyümölcsle és vegyes gyümölcsíz készítésére ma is alkalmazzák. Fatesté sárgás- vagy vörösesfehér, közepe – az ún. gesztje – zöldesen sávozott. A faanyag meglehetősen rugalmas, könnyen hasítható, jól polírozható és esztergályozható. Nincs akkora jelentősége a faiparban, mint a közönséges cseresznyének, de a belsőépítészetben és csónagyártásnál gyakran találkozunk érdekes faanyagával.

Termőhelyi igényei közül ki kell emelni a fagyokkal szembeni ellenállóképességét, a hidegtűrését, valamint a magas vízigényét. Ezeken kívül tipikus mészkérülő faj, mindig mészmentes termőhelyi viszonyok között jelenik meg. Szereti a humuszban és tápanyagokban gazdag talajokat, lombos fafajaink közül lombalma az egyik leggyorsabban lebomló, nagymennyiségű kalciumot juttat vissza a talajba, ezáltal termőhelyét is javítja. Termőhelyi igényének megfelelően hazánkban a síkvidékeken elsősorban az ártereken jelenik meg, ahol jól elviseli a nagyobb termetű fafajok árnyalását. Ezen kívül ott van a láperdőkben is, ebből következően mind a mozgó, mind a pangó vizet jól tolerálja. A hegy- és dombvidékeken a patakok mentén találjuk, miként a láperdőkben, itt is a mézgás éger (*Alnus glutinosa*) jellemző kísérő fafaja.

forrás: Vidékfejlesztési Minisztérium, Környezetügyért Felelős Államtitkárság honlapja